

Tekijä	Vilma Kantanen	
Työn nimi	Taiteen kandidaatin opinnäyte	
Laitos	Muotoilun laitos	
Koulutusohjelma	Muoti	
Vuosi	2017	Sivumäärä 69
		Kieli Suomi

Tiivistelmä

Taiteen kandidaatin opinnäytetyöni koostuu kahdesta osasta, produktiivisesta- ja kirjallisesta osi-osta. Produktiivisena osuutena toimii syksyn 2016 ja kevään 2017 välisenä aikana toteutettu kuu-
den asukokonaisuuden mallisto, joka esiteltiin Aalto-yliopiston muotinäytöksessä Näytös17. Opin-
näytteen kirjallinen osuus tarkastelee produktiivisen osuuden prosessia taustatutkimuksesta lo-
pulliseen mallistoon asti, käyden projektin läpi vaihe vaiheelta. Teksti koostuu pääosin ajatuksista
prosessin aikana, joiden kautta olen tutkinut mallistoa ja itseäni sen takana.

Projektin alussa, malliston aiheita etsiessä, tunnistin kiinnostukseni vaatteissa kohdistuvan erityi-
sesti siihen tunnelmaan, jonka ne välittävät. Tätä kautta mallistoni katoksi muodostui tunnelma-
lähtöinen suunnittelu. Sen avaama alusta mahdollisti liikkuvan ja impulsiivisen työskentelyn, kui-
tenkin tavoitteellisen aiheen alla. Intuitiiviseen tekemiseen pyrkiminen ja sitä kautta keskittymi-
sen ja itseluottamuksen etsiminen, toimi välineenä omien työskentely- ja lähestymistapojen tar-
kastelemiseen.

Kirjallinen osuus avaa malliston taustalla olleita ajatuksia, pyrkien syventämään kuvaa sen koko-
naisprosessista ja perustelemaan sen aikana tekemiäni valintoja. Produktion taustalla oli tarkoitus
oppia itsestään tekijänä sekä pohtia omaa suhtautumista vaatteisiin sekä luovaan prosessin ylei-
sesti. Malliston taustalla toiminut tunnelmalähtöinen taustatutkimus, ja sen käsitteleminen kom-
munikointi-harjoituksena, ohjasi minut tarkastelemaan omia esteettisiä kriteerejäni ja työstä-
mään niitä. Ajatus subjektiivisen näkemyksen jäsentelemisestä visuaaliseen, toiselle ymmärrettä-
vään muotoon, suuntasi keskittymiseni vähintään yhtä paljon prosessiin malliston takana kuin sen
lopulliseen ulkomuotoon. Mallisto tutkii lisäksi vaatteen kokemuksellisuutta henkisesti ja fyysises-
ti, pyrkien muodostamaan kuvaa vaatteen mukavuuden luovista tekijöistä.

Taiteen kandidaatin tutkinnon opinnäytetyö
kirjallinen osuus

Vilma Kantanen

1.

Sisällysluettelo

s. 4-5	1. Johdanto
s. 6-21	2. Taustatutkimus
s. 8	2.1 Tulokulma taustatutkimukseen
s. 14	2.2 Isän paita ja 90-00 -luku
s. 16	2.3 Nummimaisemat
s. 18-21	2.4 Musiikki
s. 24-29	3. Materiaalit ja muodot
s. 30	3.1 Läpikuultavat vaatteet
s. 31	3.2 Neuleet
s. 31	3.3 Jersey ja digiprintit
s. 31	3.4 Muovitakki
s. 33	4. Tuotteet
s. 35	5. Mallisto kokonaisuutena
s. 38-39	6. Lopuksi
s.64-66	7. Lähteet

1. Johdanto

Taiteen kandidaatin opinnäytetyöni sisältää kaksi osiota, produktiivisen ja kirjallisen osuuden. Produktiivisen osuuden, eli kuuden asukokonaisuuden vaatemalliston toteutin opintojeni kolmantena vuotena, syksyn 2016 ja kevään 2017 välillä. Mallisto esiteltiin Aalto-yliopiston muotinäytöksessä Näytös17. Tässä opinnäytteeni kirjallisessa osiossa käyn läpi produktiivisen osion vaihe vaiheelta. Tarkastellen koko prosessia ja sen aikana tekemiäni valintoja, pyrin hahmottamaan omaa oppimistani, samalla luoden laajemman kuvan mallistostani lukijalle. Teksti koostuu pääosin ajatuksistani prosessin aikana, joiden kautta olen tutkinut mallistoa ja itseäni tekijänä.

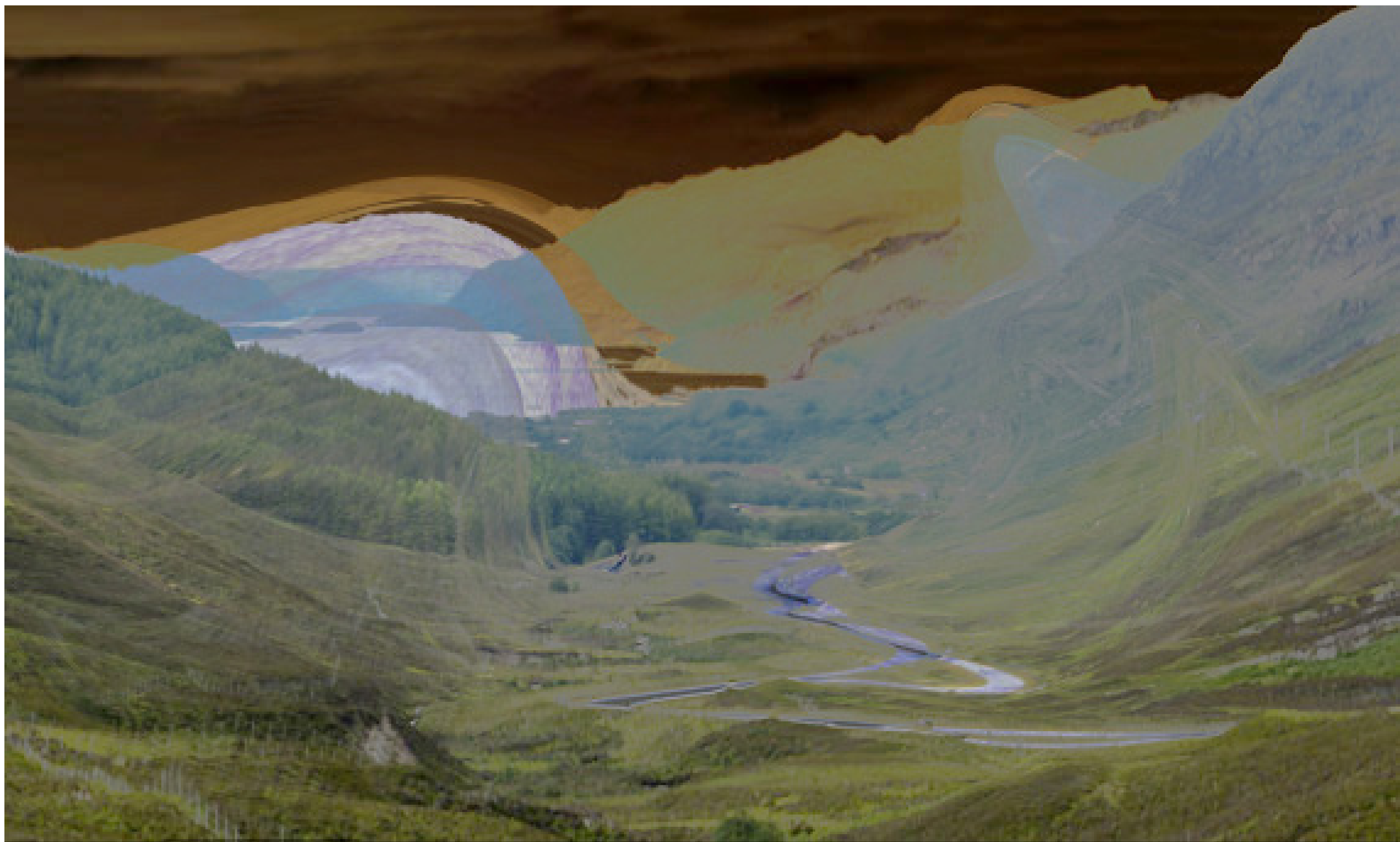
Aloitin opiskelun Aalto-yliopistossa lähes suoraan lukiodista syksyllä 2014. Opintojeni alussa koin hyväksi avuksi sen, että minulla oli muistissa lukion intensiivinen opiskelurytmi. Kandidaatin opintojen edetessä, huomasin liiallisen tunnollisuuden käyvän kuitenkin raskaaksi ja kääntyvän oppimistani vastaan. Tämän kautta yhdeksi opinnäytteeni päämääristä muodostui omien työtapojeni tutkiminen ja sitä kautta oman mielenkiinnon jäsentely vaatteissa sekä suunnitteluprosessissa yleisesti. Työtapojen etsiminen tarkoitti minulle erilaisten lähestymistapojen ja näkökulmien tarkastelemista, keskittymisen ja flow -tilan etsimistä sekä oman työskentelyn analysointia, tavoitteena mahdollisimman tehokas ja nautinnollinen työskentely.

Kandidaatintutkimuksen toisena vuotena toteutimme miestenvaatemalliston yhteistyössä Sini-Pilvi Kiilusen sekä Maria Ahdin kanssa. Käytimme prosessista paljon aikaa keskustelemiseen, päästäksemme mahdollisimman hyvään yhteisymmärrykseen siitä, että näemme mallistomme tavoitteet samalla tavalla. Vaikka keskustelulähtöinen ja pohtiva suunnittelutyö oli toimiva työskentelytapa ryhmällemme, olin kolmannen vuoden alussa innoissani päästessäni tekemään täysin omaa projektia, jossa kaikki päätökset ja vastuu olisi minulla. Tällainen keskustelulähtöinen työskentely realisoi minulle sen, kuinka eri tavoin ihmiset voivat nähdä saman asian. Omaa projektia tehdessä on mahdollista luoda päänsisäinen maailma, jonka ulosannin laajuuden ja tarkkuuden voi määritellä itse, pyrkien näin luomaan halutun kuvan omasta maailmasta muille. Yksin työskentely mahdollistaa nopeamman ja impulsiivisemmän etenemisen prosessissa, jonka koin mielekkäänä testinä päätöksentekokyvystäni ja sitä kautta myös tilaisuutena oppia omasta tavastani lähestyä ja jäsenellä asioita. Subjektiivisuuden pohtiminen ja hyödyntäminen toimi mallistoprosessini aikana positiivisesti, antaen enemmän itseluottamusta ja vapautta tekemiseeni, samalla kuitenkin ajoittain negatiivisesti, sumentuen perspektiivin malliston konkreettisen ulosannin yhtenäisyydestä ja tarkkuudesta jollekin toiselle katsojalle kuin itselle.

Aloitin työstämään mallistoa tilanteesta, jossa koin, etten tiennyt mitä muoti on tai mikä vaatteissa minua ylipäättään kiinnosti. Olin jäänyt jumiin ajatukseen, että minun tulisi ajatella tavoitteellisesti vain hyvää vaatemallistoa. Koska tällainen ahdistuminen ei vienyt projektiani yhtään eteenpäin, päätin ottaa nämä edellä mainitut kysymykset tutkittaviksi asioiksi mallistoprosessin aikana. Mallistosta tuli väline avata näitä kysymyksiä ja luoda kuvaa omasta suhteestani muotiin. Tunnistin katsoneeni vaatesuunnitteluprosessia hyvin kapeakatseisesti, luoden rajoittuneen mallin siitä, että vaatesuunnittelua tai malliston tekoa pitäisi lähestyä jollain tietyllä tavalla. Ymmärtäessäni ettei minun ”tarvinnut” rajoittaa itseäni ajattelemaan projektia vain vaatemalliston kautta, vaan alustana tutkia luovaa prosessia yleisesti, sain enemmän itsestäni irti. Täysin itsenäinen projekti on hedelmällinen tilaisuus tutkia omaa kuvaa itsestään.

Lähestyin kandimallistoa esisijaisesti oppimisprosessina, pyrkien näin keskittymään yhtä paljon prosessiin malliston takana, kuin itse lopulliseen mallistoon. Päätin olla antamatta liikaa painoarvoa malliston esittelytilaisuudelle koulun lopputyönäytöksessä, sillä ajatuksella, että näytös on vain yksi konteksti jossa esitellä vaatteet. Lopulta projektini yhdeksi pää tutkimusaiheiksi muodostui vaateen kokemuksellisuus henkisesti ja fyysisesti, eli miten vaateen näkee, mihin kontekstiin sen sijoittaa, miltä vaate tuntuu päällä ja minkälaisen olon se saa kantajalleen.

Vaateen kokemuksellisuus henkisesti ja fyysisesti eli miten vaateen näkee, mihin kontekstiin sen sijoittaa, miltä vaate tuntuu päällä ja minkälaisen olon se saa kantajalleen.

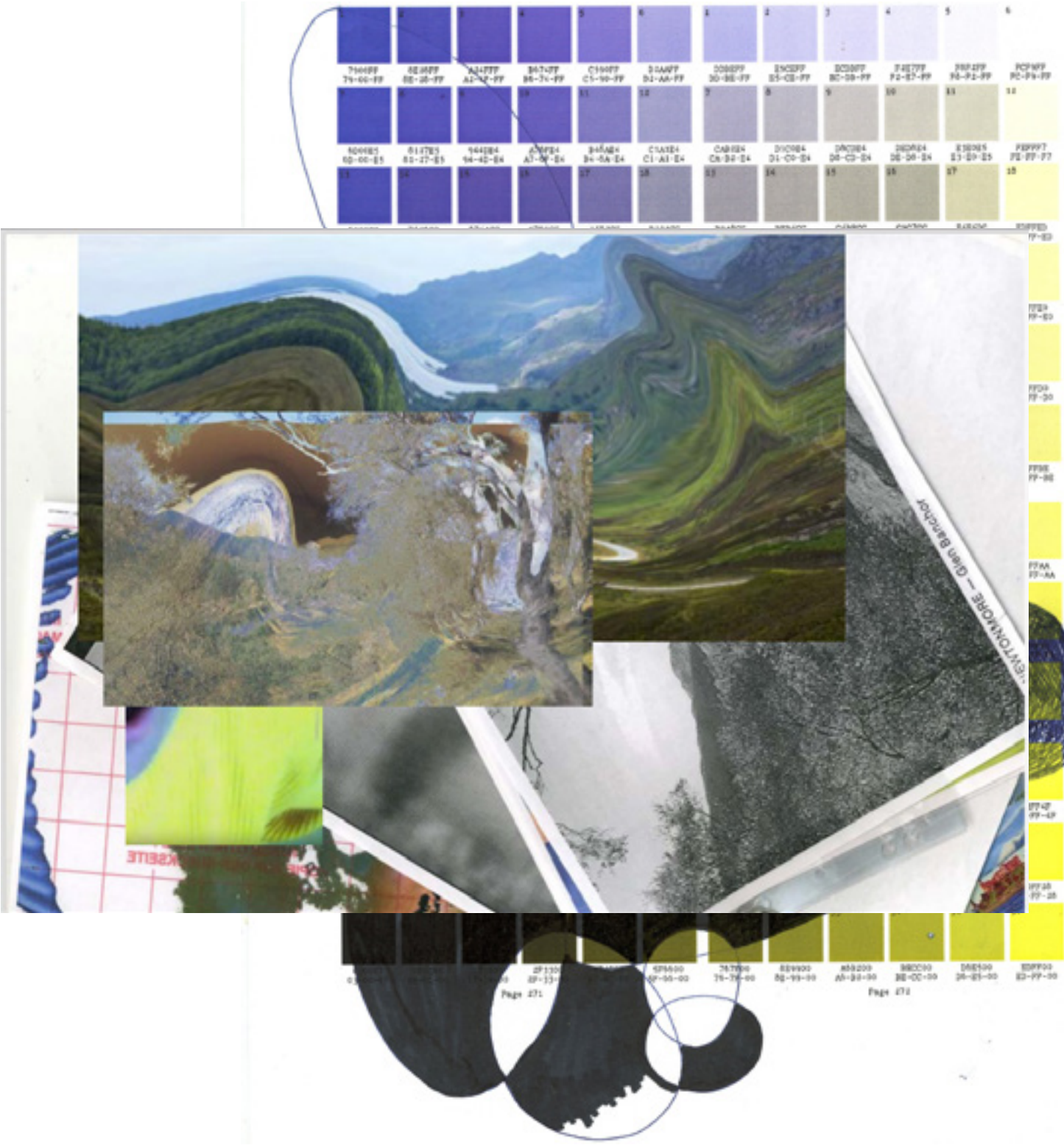
2. Taustatutkimus

2.1 Tulokulma taustatutkimukseen

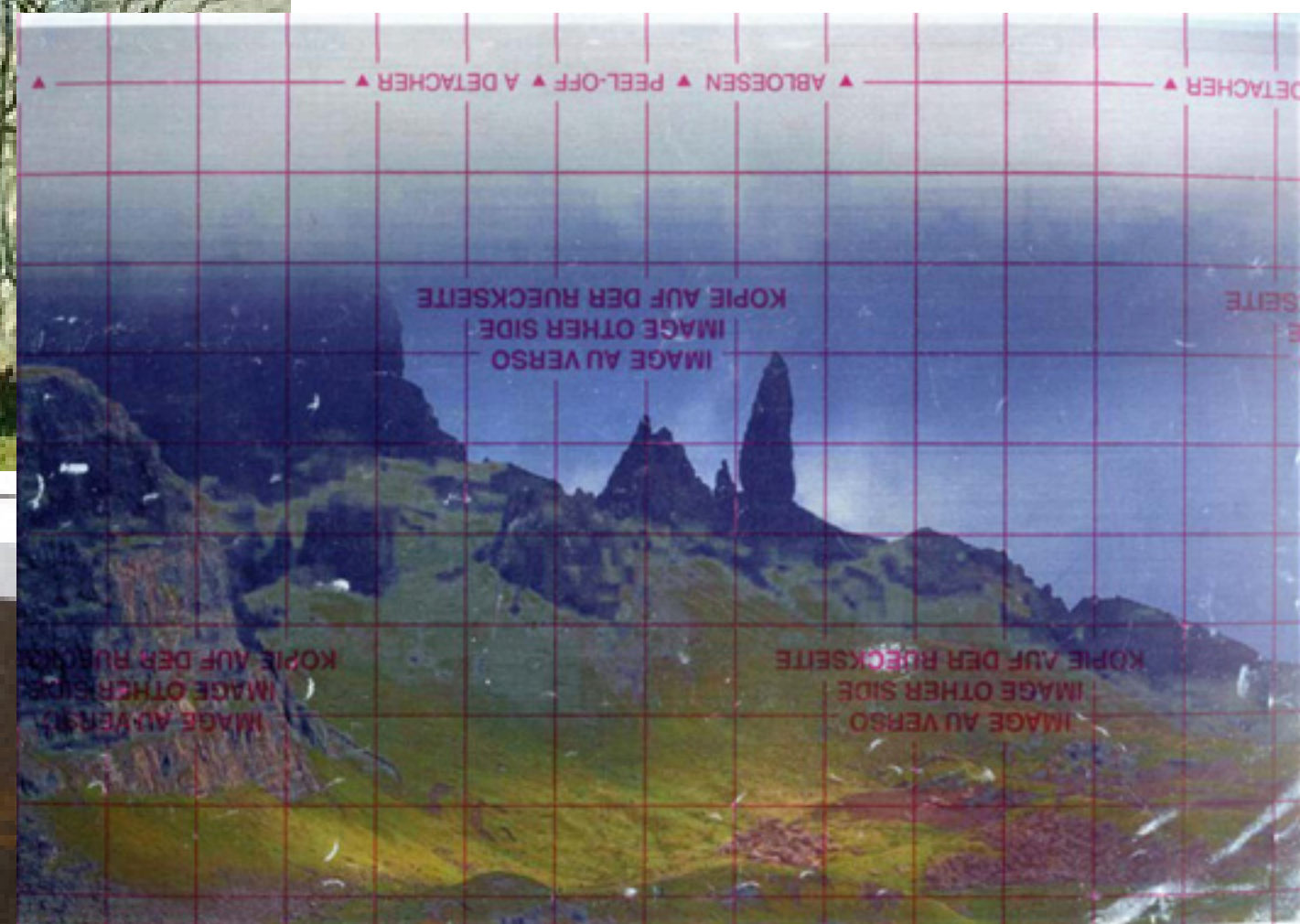
Aloitin mallistoprosessin kesän 2016 lopussa. Pysin aluksi muodostamaan mallistoni aiheen tavalla, johon olin aiemmissa mallistoprojekteissa tottunut; valitsemalla kaksi tai kolme aihetta joiden välinen keskustelu muodostaisi yhtenäisen, mutta samalla tarpeeksi ristiriitaisen pohjan uuden aiheen rakentamiselle. Tämä työtapo tuntui kuitenkin rajoittavalta; vaikka valitsisin vain yhden aiheen mallistolleni, sisältäisi se tavallaan myös kaiken, mitä olen aiemmin kokenut tai nähnyt, eli miten käsittelen kyseistä aihetta. Huomasin kokevani mielenkiintoisemmaksi pohtia omakohtaista tulokulmaani valitsemiini aiheisiin, kuin tutkia aiheita vain erillisinä palasina.

Osittain tämän kautta tunnistin kiinnostukseni vaatteissa kohdistuneen erityisesti tunnelmaan, jonka vaatteet välittävät, sekä kuvaan, joka vaateiden kautta välittyy niiden kantajasta. Päätin lähteä työstämään mallistoani tunnelmalähtöisesti. Koin sen olevan oppimiseni kannalta mielenkiintoisin, luontevin, mutta myös haastavin tapa lähestyä malliston tekemistä. Jakamalla tavoittelemani tunnelman paloiksi, pyrin löytämään ne yksittäiset tekijät, joiden yhtälö parhaiten heijastaisi tunnelman jollekin toiselle. Lähdin rakentamaan tunnelmaa fyysiseen muotoon, visuaaliseksi taustatutkimus kirjaksi, jonka konkreettisten viitteiden kautta pystyisin parhaiten jäsenellä tällaisen subjektiivisen lähtökohdan muille, keskustelun mahdollistamiseksi. Koin yhdeksi suurimmista haasteista tällaisen liikkuvan, tunnelmalähtöisen aiheen sisällä toimimisessa sen, ettei kokonaisuus paisu liian suureksi ja levähdä käsiini.

Rakentaessa pohjaa mallistolleni, keskityin myös siihen, minkälaisia työtapoja haluaisin kokeilla ja hyödyntää, ja myös näiden valintojen avulla kiteyttää tulokulmaani aiheisiin, suunnaten täten huomiotani mallistoprosessiin eikä vain lopputulokseen. Ikään kuin kokosin prosessin alussa itselleni kehikon, jonka läpi mallistoa tutkin, jättäen itse malliston aiheen mahdollisimman auki, suoden näin liikkumavaraa aiheiden sisällä tarpeen tullen. Koen mielenkiintoiseksi sen viitekehyksen tutkimisen, jonka sisään tekijä aiheet asettaa, sillä sitä kautta kertoo tulokulmastaan kyseisiin aiheisiin ja näin myös enemmän tekijästä itsestään kuin aiheista yksittäin.

3. kuvia taustatutkimus kirjasta

4. kuvia taustatutkimuksesta,
vasen ala: Inspiral Carpets ja Thom Yorke

Kuten aiemmin tekstissä mainitsin, taustatutkimukseni pohjaksi valikoitui tunnelma, joka koostui monien pienempien aiheiden kokonaisuudesta. Tässä vaiheessa opinnäytteeni kirjallista osiota esittelen osan taustatutkimukseni aiheista, sekä niiden yhteyden mallistoon.

2.2 Isän paita ja 90-00 -luku

Malliston taustalla oleva 90-luvun tematiikka pohjautuu isäni vanhaan t-paitaan (kuvat 10 ja 11), jonka löysin syksyn alussa. Muistin paidan lapsuudestani ja se vei minut hetkellisesti 90-luvun lopun tunnelmaan. Tarkastelin aikakautta ja sitä, kuinka näen sen nyt jälkikäteen. Koin mielenkiintoiseksi pyrkimyksen palata tähän tunnelmaan ja luomaan siitä pitkäkestoisemman tilan, jonka sisällä pystyisin liikkua/jotta sen analysoiminen olisi helpompaa. Kuten aiemmin tekstissäni kerroin, aloin purkamaan tunnelmaa osiin, erotellakseni tärkeimmät elementit joista se mielestäni koostui. Näin tämän kiinnostavana harjoituksena, yrityksenä toistaa subjektiivinen, osittain abstrakti näkemys toiselle. Tämä oli siis kommunikoinnin tutkimista ja harjoittelua tilanteeseen, joka voisi tulla vastaisuudessa vastaan myös työtilanteessa; kuinka välittää visiosi toiselle.

Kokonaisvaltaisen /tunnelmalähtöisen inspiraation lisäksi innostuin paidan materiaalista. Paita on v-kaula-aukkoinen t-paita jonka neulos-materiaalissa on jättösilmutta rakenne. Kiinnostuin materiaalissa siitä, kuinka sen rakenne korostaa ja muokkaa paidan värien näkemistä ja toisinpäin. Pidin materiaalin yksinkertaisuudesta ja kekseliäisyydestä. Näin materiaalissa mahdollisuuden monenlaisiin variaatioihin ja siksi myös tilaisuuden oppia värien ja rakenteiden myötävaikutuksesta.

7. ja 8. isän paita

2.3 Nummimaisemat

Kuvat Skotlannin ja Pohjois-Englannin nummimaisemista (kuva 12), joihin törmäsin tutkiessani Skotlannin jalkapallokulttuuria, tukivat ajatusta tunnelmalähtöisestä suunnittelusta ja lopulta niistä muodostui tapahtumapaikka taustatutkimukseni tunnelmalle. Halusin kokeilla minkälaisiin työtapoihin ja ratkaisuihin prosessini aikana päätyisin, jos lähtökohtana toimisi aihe, joka ei vaatteellisesti tai aatteellisesti ole suoranaisesti sidottuna mihinkään. En ole käynyt Skotlannissa tai Pohjois-Engannissa, joka toi minulle lisäalustan rakentaa todellisen maiseman ympärille mielikuvitukseen pohjautuva paikka. Tämä myös yhdistyi ajatukseeni aiemmin mainitusta subjektiivisesta kokemuksesta ja siitä, miten ihmiset kokevat saman asian eri tavoin katsoen sitä oman kontekstinsa läpi; vaikka olisin käynyt nummilla, ei kokemukseni silti olisi luultavasti samanlainen kuin jollain toisella kävijällä. Myös valokuva maisemasta on vain ihmisen valinta rajata näkymä valitsemallaan tavalla. Nummimaisemat kuvastivat hyvin ajatusta pysähtyneestä hetkestä, hetkellisesti koetusta tunnelmasta, jolla ei ole ajallisesti merkitystä.

Keräsin kuvamateriaalia internetistä pyrkien löytämään vanhoja postikortteja ja julisteita pääosin Skotlannista sekä Pohjois-Englannista. Kuvien valintakriteerinä toimi niiden istuvuus tunnelmaan, joka useimmiten tarkoitti sitä, etteivät ne saaneet olla ilmiselvän kauniita sekä sitä että ne henkivät jotenkin samaa aikakautta kuin tutkimani tunnelma. Hain kuvilta myös vanhahtavaa, 90-luvun digitaalista ilmettä. Taustatutkimus-kirjaa varten muokkasin maisemia toistamalla kuvaa päällekkäin ja venyttämällä sitä, luodakseni lievästi häiritseviä tekijöitä, kuitenkin maisemaa ja sen kauneutta kadottamatta (kuva 13.)¹. Maisema muuttui staattisesta toiminnalliseksi. Manipuloiden kuvia pyrin myös jäljentelemään 90-luvun puolivälin sekä 2000-luvun alun musiikkivideoita, jotka toimivat yhtenä inspiraation lähteenä mallistolleni. Nyt jälkikäteen katsottuna muokkausjälki jota taustatutkimus –kirjaani varten kuvissa käytin, oli liian suoraviivaista ja huutavaa suhteessa siihen, minkälaista tunnelmaa pyrin katsojalle viestimään.

9.

10.

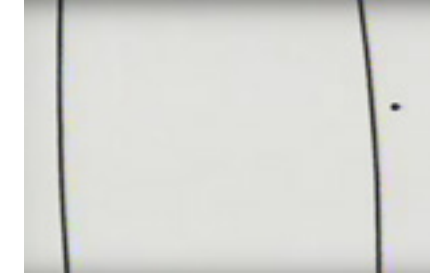
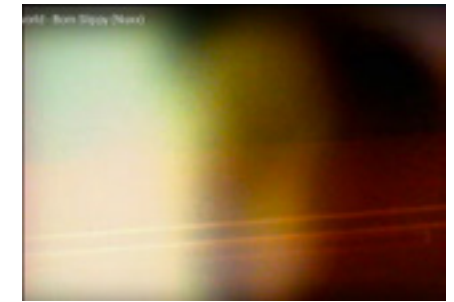
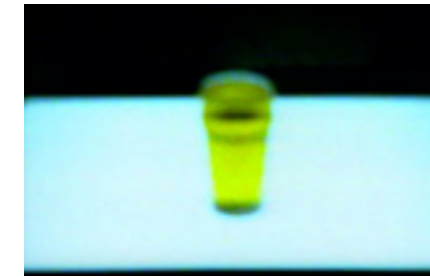
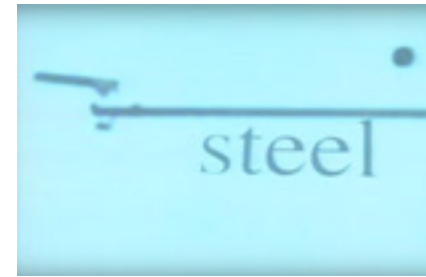
¹ Esimerkki muokkauksesta, vertaa kuva 12. ja kuva 13.: oikealla kuva 12. alkuperäinen, muokkaamaton kuva Glen Docherty, Skotlanti, kuva 13 muokattu Photoshopilla taustatutkimuskirjaa varten

2.4 Musiikki

Englantilainen, 80-luvulla perustettu elektronisen musiikin yhtye Underworld osoittautui prosessini aikana yhdeksi tärkeimmistä taustatutkimuksen osista mallistolleni. Yhtyeestä muodostui ikään kuin kehä lähtökohtieni ja malliston ympärille. Palaaminen yhtyeen musiikkiin useaan otteeseen, reflektoiden sitä omiin töihini, avasi ajatuksiani suhteessa mallistoon ja paikkaani projektin tekijänä.

Underworldin yksi hienouksista on sen kokonaisvaltaisuus. Loppuun hiottujen elektronisten kappaleiden ja intensiivisen live-esiintymisen lisäksi yhtyeellä on vahvasti esillä myös heidän visuaalinen ilmeensä. Yhtyeen keikkataltiointi EVERYTHING, EVERYTHING² vuosilta 98-99, koki energiana ja täydensi lähtökohdakseni valitsemaa tunnelmaa. Videot, jotka ovat mukana myös yhtyeen live-esiintymisissä, ovat usein liikkeeseen, väreihin ja valoon perustuvia abstrakteja teoksia, joissa ajoittain esiintyy myös sanoja tai ihmisiä (kuvat 14-21). Videoiden ja musiikin muodostama kokonaisuus on vangitseva kokonaisvaltainen tunnelma, johon pystyn uppoutumaan täysin. Underworldin visuaalisessa ilmeessä on usein taustalla Tomato – applied arts and design –ryhmä, joka koostuu mm. taiteilijoista, suunnittelijoista, muusikoista sekä kirjailijoista. Tämän lisäksi teoksissa on mukana muita taiteilijoita. Elementit, joita pyrin Underworldistä heijastamaan mallistooni, olivat muun muassa positiivisuus, keveys, sekä kappaleiden rakenteellinen jatkumo, jota käsittelin vaatteiden siluettien sekä koko malliston rakenteen kautta. Underworldin lisäksi mm. The Prodigy ja Radiohead ovat yhtyeitä, jotka liitän lapsuuteeni ja joiden vaikutus mallistoni taustalla on suuri.

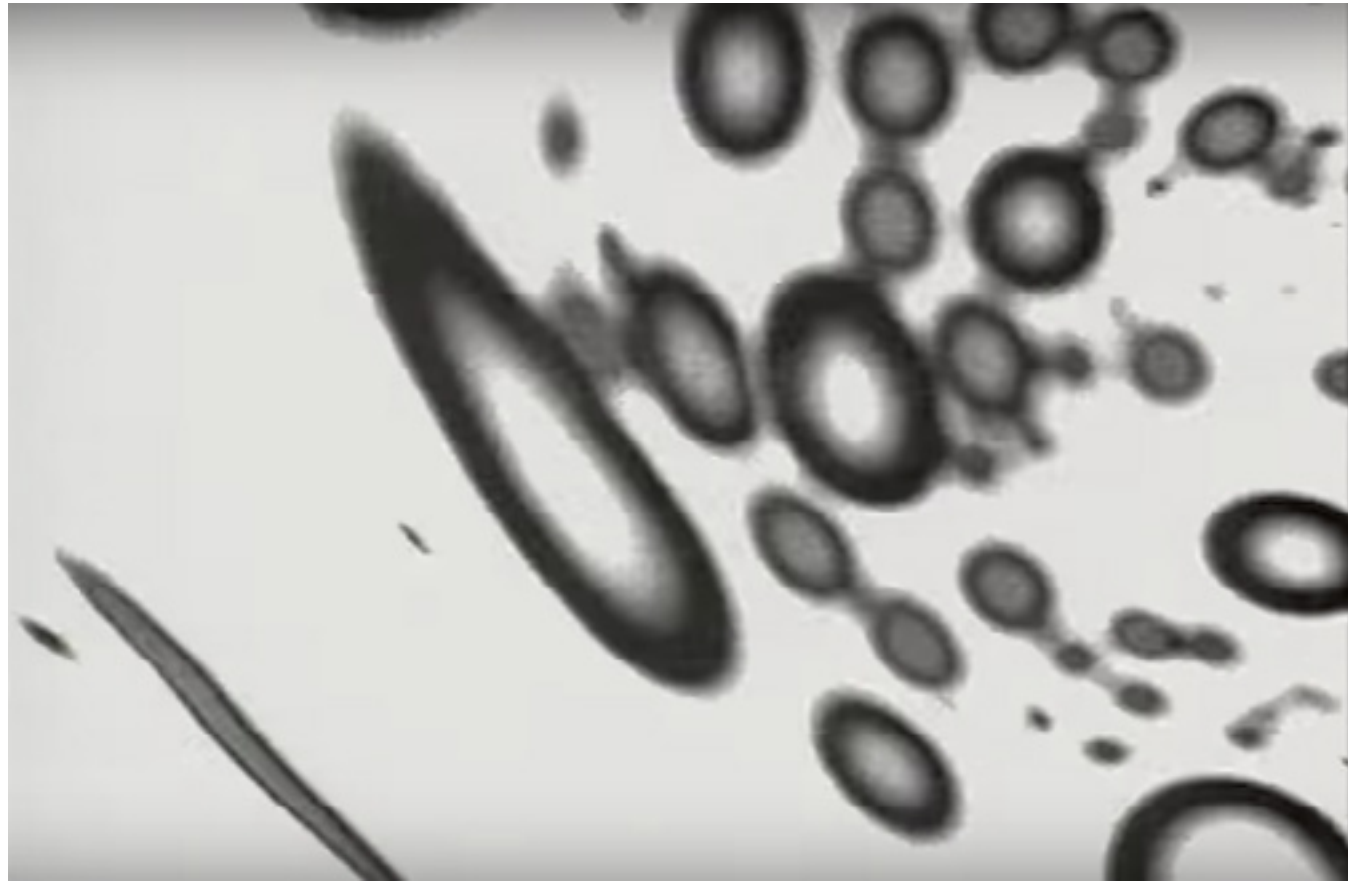
Kaksi-osaisessa Underworldin mini dokumentissa³ yhtyeen jäsenet Karl Hyde ja Rick Smith (kuva 23) kuvailevat esiintymistä transsimaisena tilana, joka on vain siinä hetkessä eikä ennalta määriteltävissä. Kuten prosessini alussa pohdin, kuinka luoda vaate mahdollisimman intuitiivisesti ja välittömästi, vastaa Hyden ja Smithin kuvaama hetki tilannetta, jossa koen tällaisen luomisen olevan mahdollista. Osa omien työtapojeni etsimistä oli siis sen hetken määrittelemistä, jossa pystyin itse keskittymään parhaiten ja sitä kautta myös löytämään miten toistaa tämä tila. Musiikki toimi innoittajana toimimaan ja toimintana oli etsiä keskittyneisyyden tila, joka myös musiikista, erityisesti Underworldin musiikista, löytyi. Underworldille ominainen mantramaisuus ja jatkuvuus ovat tyypillisiä piirteitä trance –tyylilajille, jossa yhden määritelmän mukaan pyritään kuvaamaan sanan ”transsi” tarkoittamaa hypnoottista tilaa⁴. On siis myös tätä kautta loogista, että yhtye, jonka ympärille mallistoni tunnelmaa lähdin rakentamaan, on Underworld.

² Underworld Live; EVERYTHING; EVERYTHING, dvd promo, v. 1998-1999, Beaucoup Fish –world tour

³ Underworld – drumnobasswithmyheadman – Mini Documentary, 2014, part 1, chapter three, 4:30min

⁴ “A trance refers to a state of hypnotism and heightened consciousness. This is portrayed in trance music by the mixing of layers with distinctly foreshadowed build-up and release” - Wikipedia, Trance music

20. kuva Underworldin musiikkivideosta Rez

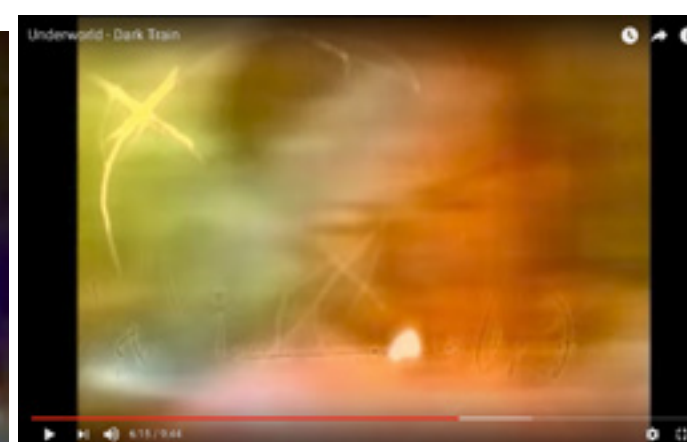
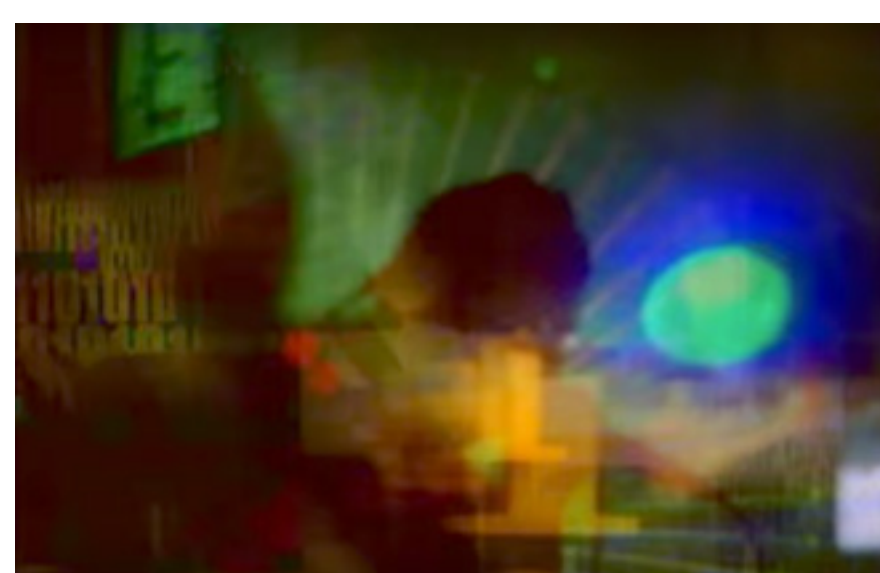
21. Karl Hyde ja Rick Smith

”garage – loads of stuff”⁵

Lause Underworldin kappaleesta Dark Train kiinnitti yksinkertaisuudessaan ja selkeydessään huomioni. Se on kirkas samaa aikaa sen merkityksessä ja merkityksettömyydessä. Esitettynä kappaleen keskellä irrallisena kuvauksena, lause nousee esiin, selittämättä kuitenkaan sen osuutta siinä, muodostaen silti mielikuvan että sillä on tarkoitus. Lyhykäisyydessään se on valmis, “complete”.

Lause sai minut pohtimaan selkeyttä laajemmin. Selkeydellä tarkoitan tässä yhteydessä sitä, minkälaisen viestin se lähettää kuulijalleen. Malliston kontekstissa: mitä vaatteet viestivät katsojalle ja niiden kantajalle. Koen, että minulla on ollut lähtökohtaisesti usein sotkuinen tai kulahtanut tapa työstää asioita, sillä mielsin sen jollain tapaa ”aidommaksi” kuin liian siistityn ilmeen. Huomasin tällaisen rosoisuuden kuitenkin olevan minulle myös tapa helpottaa työskentelyäni ja antaa anteeksi itselleni ne ”virheet” joita tein tavoitellessani tiettyä esteettistä näkemystä. En uskaltanut viedä toteutusta tarpeeksi tarkasti loppuun asti, jotta se olisi palvellut näkemystäni mahdollisimman hyvin. Siksi tämän lauseen kautta noussut siisteyden pohtiminen, oli avartava harjoitus omista esteettisistä kriteereistäni. Havaitsin ja tunnustin itselleni, mikä mallistossani sillä hetkellä ei tuntunut oikealta suunnalta suhteessa tunnelmaan jota tavoittelin. Muuttamalla mallistoni linjaa kulahtaneisuuteen nojaavasta estetiikasta siistimpään ja selkeämpään, asetin itselleni uuden haasteen olemaan tinkimättömämpi, selkeämpi ja tarkempi ilmaisussani.

⁵ Underworld, Dark Train, kohta 6:02min, 1994, alkuperäinen lyhyt versio albumilta *drumnbasswithmyheadman*

24. yläriivin farkut: materiaallikokeiluja farkulle,
25. kuvakaappauksia Underworldin musiikkivideosta
Dark Train

3Materiaalit ja siluetit

Lähdin luonnostelemaan mallistoa materiaalipohjaisesti työskennellen pääosin jerseyyn, farkun ja neuleiden parissa. Tuotin aluksi paljon käsin piirrettyä jälkeä (kuvat 24.), pyrkimyksenä toistaa isän t-paidan neulosrakenne uudella tavalla, samalla tutkien lapsenomaista ilmasua viitaten sillä 90-lukuun oman lapsuuteni aikana. Koin käsin piirtämisen yksinkertaisuudessaan viehättävänä. Päätin keskittyä materiaaleissa nopeisiin ja yksinkertaisiin tekniikoihin, joissa pystyin myös jättämään liikkumavaraa lopputuloksen kanssa mahdollisimman pitkälle. Tällainen työskentely mahdollisti välittömämmän suhteen materiaalin kanssa ja sitä kautta myös intuitiivisemmän ja impulsiivisemmän tuottamisen, jota tutkin osana mallistoprosessia. Osaamiseni materiaalien parissa tulee siis esiin ajattelutavassa, jolla olen lähestynyt tekniikkaa, eikä niinkään osoituksesta hallita vaikeita tekniikoita.

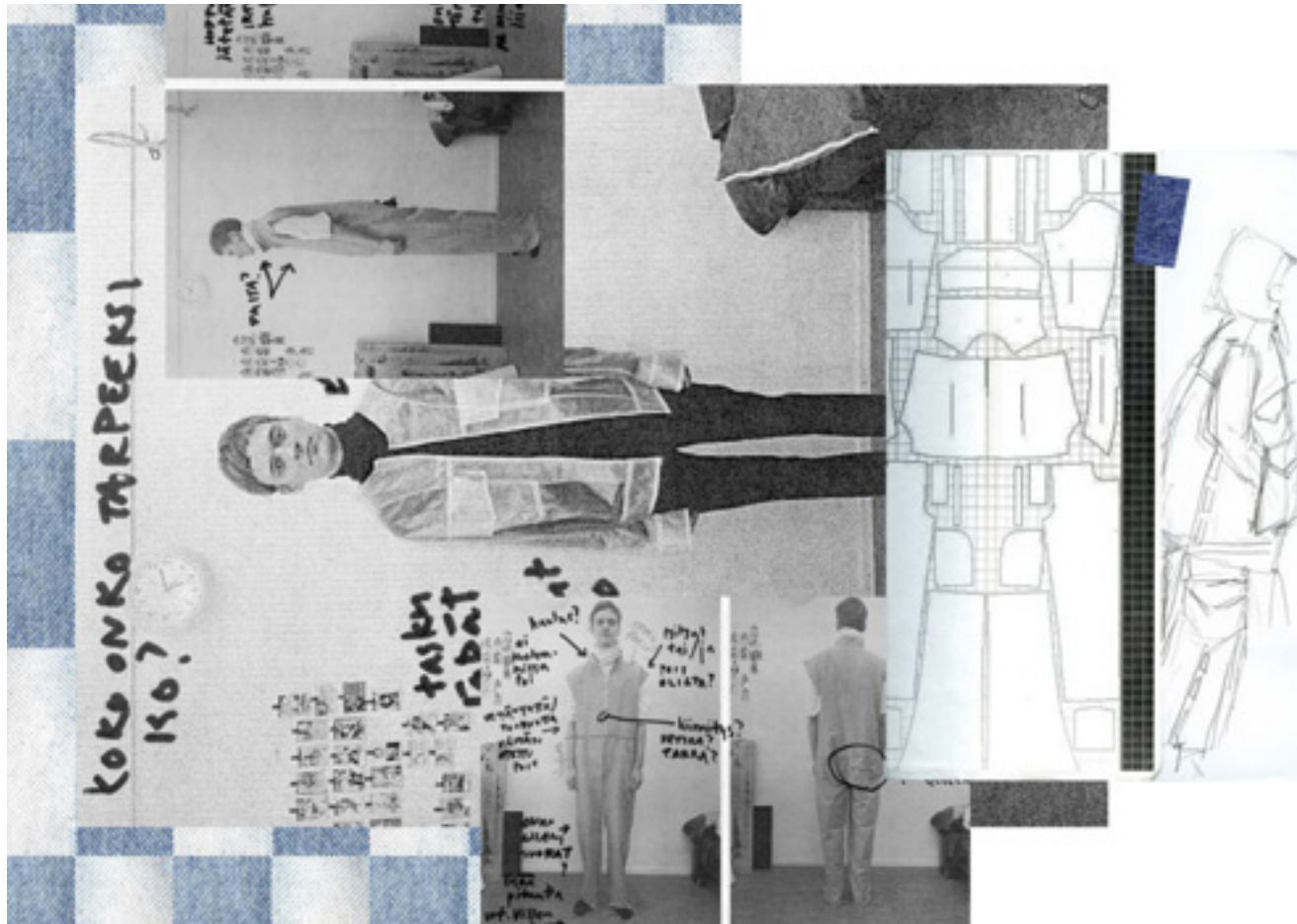
Koska vaateen tunteminen mukavaksi, henkisesti ja fyysisesti, oli yksi mallistoni päämääristä, koin sopivaksi tehdä jotain tuttua, mutta uudesta näkökulmasta, jotta katsoja pystyy jotenkin samaistumaan siihen ja myös siten tuntea sen mukavaksi. Vaateen fyysinen mukavuus voi usein olla sivuutettavissa mikäli vaate istuu kantajalleen henkisesti, sekä toisin päin. Huomasin kiinnostukseni vaatteissa suuntautuvan yksinkertaisiin vaatekappaleisiin, kuten kauniisiin pitkähihaisiin t-paitoihin ja siihen hetkeen jossa ne esiintyivät. Ymmärsin universaaleiden ja yksinkertaisten muotojen kiinnostavan minua, sillä koin sellaisissa vaatteissa olevan sellaista mukavuutta ja turvaa, jonka moni ihminen taustasta tai kehonmuodosta riippumatta voisi tuntea. Nämä ”universaalit muodot” kuten t-paita tai farkut viestivät myös rentoutta ja tasa-arvoa, kohdistaen huomion enemmän vaateen kantajaan kuin vaatteeseen (ainakin länsimaisen pukeutumiskulttuurin kontekstissa). Samalla tällaiset riisutut muodot kuitenkin myös mahdollistavat kantajan valinnat kiinnittää katsojan huomio yksityiskohtiin, joiden kautta omasta mielestään luo haluamaansa kuvaa itsestään pukeutujana ja henkilönä. On mielenkiintoista pohtia, mikä vaatteiden funktio kenellekin on. Tässä mallistossa vaateen funktio oli hengailu, joka tarkoittaa minulle että vaateen tulisi olla mukava fyysisesti ja henkisesti, eikä sen tulisi rajoittaa käyttäjää tai käyttäjän toimintaa.

Pyrin tekemään mallistooni vain sellaisia vaatteita, joita itse haluaisin käyttää, pysyen valitsemani konseptin sisällä. Näin koin perustelevani itselleni uuden materian luomisen ja samalla valintani toteutettavien vaatteiden takana. Otin tavaksi pukea tuotoksia päälleni oleskellakseni niissä kotona ja kiteyttääkseni niistä muodostuvan tunnelman, jotta näkisin prosessin seuraavan askeleen selkeämmin. Tämä muodostui minulle tärkeäksi metodiksi mallistoprosessissa.

Vaatteiden muodot perustuvat väliin pitkähihaisiin t-paitoihin, isoihin miesten farkkuihin, farkkutakkiin sekä pikee paitaan. Neuleet koostuvat suorakaiteen muotoisista paloista. Kaikki housut ja neuleet ovat säädettäviä, pyrkimyksenä lisätä ”räätälöityä” käyttömukavuutta ja laajentaa käyttäjäkuntaa.

26. ja 27. kuvia prosessista

27.

28. Prototyyppejä malliston vaatteista

29-32 Kuvia läpikuultavien kanksiden värjäysprosesseista, taustalla kaksi farkkukuosia mallistosta

3.1 Läpikuultavat vaatteet

Läpikuultavuus mallistoni vaatteissa pohjautuu aiemmin mainitsemiini Underworldin musiikkivideoihin. Pyrin ilmentämään videoissa toistuvaa liikettä ja värejä, samalla korostaen materiaalin valu-
vuutta. Halusin vaatteiden sulautuvan ihmiseen, jotta materiaali ikään kuin heijastaisi ja korostaisi ihmistä itseään, eikä pelkästään vaatetta ihmisen päällä. Tavoittelin ajatusta valosta materiaalina. Optinen harha, jossa materiaalin oikea ”olomuoto” tai tapa jolla se on toteutettu vääristyy, kiinnosti minua. Tämä muodostui yhdeksi lähestymistavoista valitsemiini yksinkertaisiin tekniikoihin joilla työstin materiaaleja.

Valomaisen, liikkuvan pinnan saavuttamiseksi kehitin tekniikan, jossa tekstiililiituja ja vettä käyttäen sain tekokuiduille tarttuvan väripinnan (kuvat 29-32). Pystyin työskentelemään koko ajan käsin, joka mahdollisti värisävyjen ja pinnan rytmin säätelyn värin kiinnitykseen asti. Tällä tekniikalla työskentely oli nopeaa, miellyttävää ja meditatiivista, ja se loi henkilökohtaisemman suhteen materiaalin kanssa.

Tekstiililiitujen lisäksi käytin läpinäkyvissä materiaaleissa sublimaatio-printtausta sekä tekstiilitusseilla käsinpiirrettyä printtimäistä jälkeä, luodakseni linkin digiprintattujen ja käsinvärjättyjen materiaalien välille.

3.2 Neuleet

Mallistoni neuleet pyrkivät tuomaan kokonaisuuteen sympaattisuutta, volyymiä sekä kerroksellisuutta, viestien samalla funktiollaan nummista tapahtumapaikkana. Halusin tutkia värin ja rakenteen yhteistyötä nauleessa, isäni paidan inspiroimana. Koin luontevaksi työskentelyn neuleiden parissa ja lopulta käytin käytin paljon aikaa erilaisia lanka- ja rakenneyhdistelmiä kokeillen, etsien yhdistelmää, joka parhaiten ilmentäisi haluamaani tunnelmaa. Tein myös paljon kokeiluja tavoista kuluttaa neuletta, nähdäkseni muutoksen sen tekstuurissa ja väreissä.

Molemmat neuleet on neulottu vaakastasossa, mutta käytetty lopulisessa tuotteessa pystysuunnassa. Vihreä neule on rakenteeltaan singleä, oikeaa silmukkaa, ja sen pinnan vaihtelu tulee värien ja lankojen erilaisista yhdistelmistä, sekä lenkkimohairin paikoittaisesta auki harjauksesta. Keltaisessa neuleessa keskityin erityisesti värisekoituksen (keltainen ja valkoinen) ja rakenteen (links-links) muodostamaan mielikuvaan kulahtaneesta, sporttisesta vaatteesta jota ei aluksi välttämättä miellä neuleeksi. Halusin myös kokeilla miten materiaalivalintani, saumurilanka, toimii kyseisessä neulerakenteessa ja kokonaisessa vaatteessa. Lopuksi värjäsin keltaseen neuleeseen vihreitä läikkiä läpikuultavissa kankaissa käyttämälläni tekniikalla.

3.3 Jersey ja digiprintit

Jerseyn valikoitui yhdeksi materiaaleistani jo prosessin alkuvaiheessa. Sen mukavuus, laskeutuvuus ja tavallisuus sopivat teemaani. Kulahtanut, vanha t-paita on mielestäni usein kaunis, sillä se näyttää rakatetulta. Käytin jerseyä mallistossani korvaamaan farkkua luodakseni valahtaneen ja sympaattisen siluetin. Toteutin jersey- materiaalille kaksi digiprinttiä, jotka molemmat imitoivat enemmän tai vähemmän farkun pintaa. Digiprintit on toteutettu skannaamalla farkut tietokoneelle, rakentaen skannatuista kuvista sen jälkeen käytettävät printit.

3.4 Muovitakki

Idea sadetakkiin mallistossa, tuli nummien vaatimista olosuhteista. Mikäli mallistoni tulisi mukailla mielikuvaa viikon nummilla tanssineesta kaveriporukasta kuten suunnittelin, olisi olosuhteiden puolesta hyvä, että jollain heistä olisi sadetakki. Halusin myös tutkia printtimahdollisuuksia muovin ja muovin käsittelyä vaatemateriaalina. Takin muoto mukailee mallistoni jersey-takin kaavaa, ajatuksena se, ettei sadetakin ulkonäkö rajoittaisi takin käyttöä vain sade tilanteisiin. Paikoittain venytetyistä värikoodista muodostettu printti on toteutettu sublimaatioprinttauksella ja siirretty muovimateriaaliin silitysraudalla.

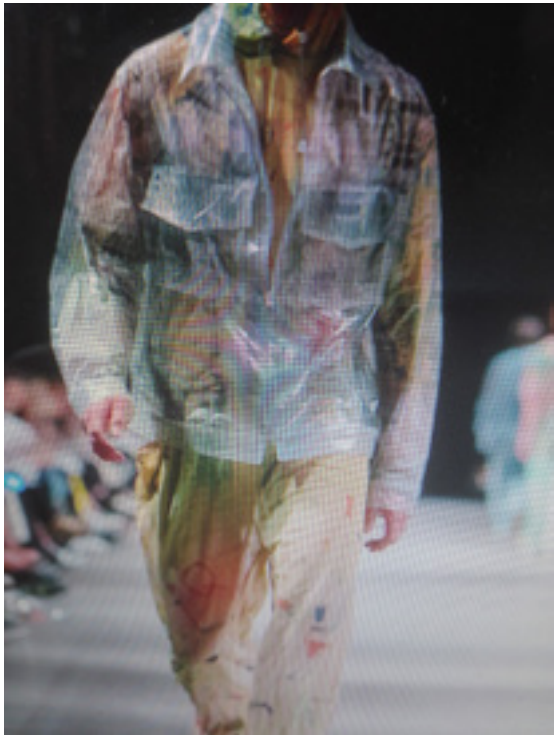
4. Tuotteet

kuvat 33,35,38	3 x pitkähihainen t-paita, tekstiililiiduilla värjätty mesh-materiaali, (kahta eri laatua) 93%PA 7%EL, toisen tarkat materiaalitiedot puuttuvat, värit punainen, vaalea ja vireä
kuva 36	1 x lyhythihainen, väljä pikeepaita, tekstiililiiduilla värjätty mesh-materiaali, tarkat materiaalitiedot puuttuvat mutta PA ja EL, väri: värikäs vaalea
kuva 33	1 x housut, leveä farkun kaava, säädettävyys kuminauhalla, tekstiililiiduilla värjätty mesh-materiaali 93%PA 7%EL, väri: punainen
kuva 38 ja 39	1x housut, leveä farkun kaava, säädettävyys kuminauhalla, sublimaatioprintti jossa kaksi eri muunnosta farkkukuosista, tekstiililiidulla värjätty mesh-materiaali 93%PA 7%EL
kuva 34	1x housut, leveä farkun kaava, säädettävyys kuminauhalla, tekstiililiiduilla värjätty

kuva 34	mesh -materiaali 93%PA 7%EL, printti käsinpiirretty kangastusseilla
kuva 36	1 x huppari, tekstiililiidulla värjätty mesh-materiaali 93%PA 7%EL, käsinpiirretty printti kangastusseilla
kuva 33 tu	1 x verkkarihousu, muunnos leveästä farkun kaavasta, säädettävyys kuminauhalla, tekstiililiiduilla värjätty verhokangas kirpputorilta (tekokuitu), sublimaatioprintattu fleece PES
kuva 33 kuvat 38 ja 39	1 x kelta-valkoinen neule, materiaali saumurilanka PES, rakenne links-links, neulot-poikkisuuntaan, pääaukon kiristys kuminauhalla, tekstiililiidulla tehty vihreät läikät
kuva 34	1 x vihreä neule, materiaali pääosin lenkki mohairia 70%WM 26%WO 4%PA tex500
kuva 37	rakenne singleä (oikeaa silmukkaa), neulottu poikittain, päänsuussa ja hihoissa säädettävät kuminauhat, lenkkimohair harjattu osittain auki
kuvat 35 ja 37	1 x muovinen takki, farkkutakin kaava, sublimaatioprintti
	1 x jersey farkkutakki, materiaali interlock cotton jersey 100%CO, digiprintattu kuosi
	2 x jersey farkut, leveä farkun kaava, materiaali interlock cotton jersey 100%CO, digiprinattu kuosi

33.

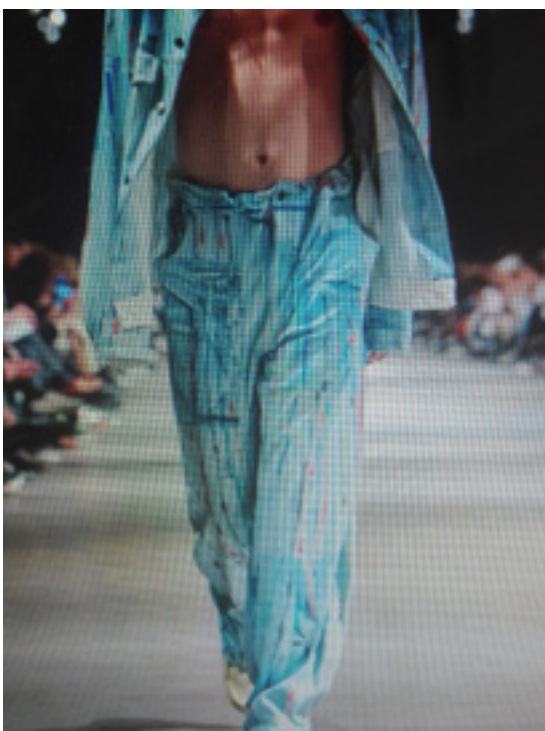
34.

35.

36.

37.

38.

39.

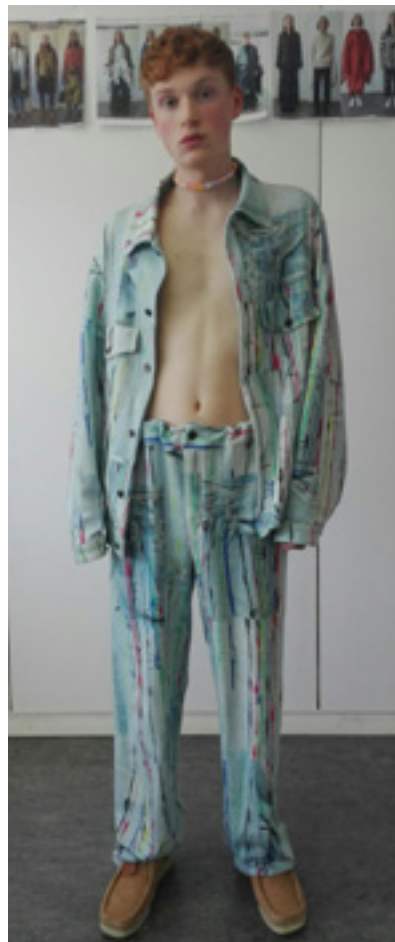
5. Mallisto kokonaisuutena

Lopullinen mallisto koostuu 6-8 asukokonaisuudesta kattaen 17 vaatekappaletta. Mallisto esiteltiin Näytös17:sta miestenvaatemallistona, mutta en halua määrittää sille sukupuolta.

Työstäessäni mallistoa, halusin pitää sen lopullisen rakenteen auki mahdollisimman pitkään, jotta minulla säilyisi liikkumavara myös yksittäisten tuotteiden kanssa. Tämä hankaloitti kokonaisuuden hahmottamista, jonka lopulta koen koituneen mallistolleni hieman haitaksi, malliston jäädessä vähän haluttua hajanaisemmaksi. Vaikka tällä tavoin impulsiivisesti työskenteleminen oli mielenkiintoista ja pakotti minut keskittymään projektin loppuun asti, oli se myös ajoittain erittäin stressaava, sillä luomisprosessi jatkui pitkälle loppumetreille saakka.

Paikoittaisesta hajanaisuudesta huolimatta pidän rytmistä, joka mallistossani on. Malliston värit kuvavat toivomaani tunnelmaa ja luovat mallistoon jatkumon, joka ei kuitenkaan ole liian harmoninen. Olen tyytyväinen päätökseeni pitäytyä yksinkertaisissa, riisutuissa muodoissa. Saavutin yhden tavoitteistani, kun Näytös17:sta kootussa kokonaisuudessa, pääsi lavalle asukokonaisuus, jossa oli vain pitkähihainen t-paita ja housut. Se kertoo mielestäni siitä, että onnistuin kiteyttämään tunnelman yksittäisiin tuotteisiin, jotka ovat vahvoja myös yksinään.

Pelkäsin prosessin aikana lopullisen malliston olevan vain kopio 90-luvun vaatteista, mutta nyt näen mallistossani ajattomuutta, josta pidän. Koen tämän ajattomuuden koostuvan siitä, etteivät vaatteeni ole tyylillisesti siduttoma mihinkään ryhmään, alakulttuuriin, aikakauteen tai käyttäjään, joka tekee niistä pitkäikäisempiä ja käytettävämpiä. Vaatteet ovat mukautuvia, joka mahdollistaa niiden monenlaisen yhdistelyn keskenään sekä ulkopuolisten vaatteiden kanssa. Ehkä tämä on myös syy, miksi monet ovat kokeneet mallistoni mukavaksi päällään - mallisto ei pyri määrittelemään kantajaansa vaan tukemaan kantajan tapaa käyttää vaatteita

40. kuvat sovituksesta, malliston stailaus Näytös17:sta

6. Lopuksi

Vaikka en mallistollani päässyt täysin niin yhtenäiseen ja selkeään lopputulokseen tunnelmallisesti kuin pyrin, sisältää se mielestäni monia elementtejä jotka viestivät niistä asioista joita tavoittelin. Loppujen lopuksi tunnelma, jonka valitsin lähtökohdaksi, ei enää ollut päätavoitteeni mallistossa. Vaikka se jäi vähemmälle painoarvolle, muodostuivat tunnelman antama impulssi ja sitä seuraava ajatusketju yhtä tärkeäksi inspiraatioksi, kun mikä sen lähtökohtainen tarkoitus oli, tunnelman jäädessä enemmänkin katoksi projektille ja sen visuaaliselle ulottuvuudelle. Olen iloinen, että tutkin vaateen teko-prosessia yhtä ohjaavana tekijänä vaateen luomisessa kuin vaateen lopullista ulkomuotoa, enkä näin keskittynyt vain toteuttamaan mielestäni hyvännäköisiä vaatteita suunnitelmallisesti. Uskalsin antaa prosessin viedä ja luottaa omaan intuitiooni, samalla tehden välillä valintoja, joista en ollut varma, mutta joiden lopputulokset olin kiinnostunut näkemään. Pidin kiinni ajatuksesta, että tekemällä ratkaisuja joista en tyllillisesti ollut varma ja haastamalla itseäni ja mieltymyksiäni, opin hahmottamaan enemmän omaa “visuaalista silmääni” ja avartamaan sitä.

Koska tutkin vaateen mukavuutta ja käyttökokemusta osana projektia, olen tyytyväinen, että sovittaessa mallistoni vaatteita päälle, on henkilö lähes aina tuntenut olonsa mukavaksi ja kotoisaksi niissä ja pystynyt sijoittamaan ne oman tyykinsä sisälle. Keskenään eritavoin pukeutuvst ihmiset ovat pitäneet vaatteistani, minkä näen positiivisena asiana, sillä silloin olen ehkä saanut toteutettua jotain, joka ei ole tyylillisesti sidottu edustamaan jotain tiettyä ”genreä” tai ajatusmaailmaa, vaan jokainen pystyy näkemään vaatteet jollain tavalla kotoisina. Tämä voisi myös kertoa siitä, etten ole ottanut tarpeeksi riskejä mallistoni kanssa, mutta koska lähtökohtani oli tehdä käyttövaatteita, näen sen onnistumisena että ihmiset haluaisivat käyttää niitä.

Prosessi mallistoni takana voisi olla sijoitettuna jonkin muunkin kuin vaatemalliston taakse. Kuten opinnäytetyöni alussa kerroin, päätin olla rajoittamatta ajatteluani pelkästään vaatemallisto prosessiin, vaan lähestyin projektia taiteellisena tutkimuksena työskentelytavoistani luovassa projektissa. Prosessin aikana olen oppinut jäsentelemään ja tuntemaan omaa ajattelutapaani, mutta se, miten tallentaa ja toistaa ajatuksiani, eli missä muodossa tuon ne ulos, on vielä etsinnän alla.

Koko mallistoprosessin päämäärä oli löytää luottamusta omaan tekemiseeni ja itseeni. Olin opintojeni aikana saanut usein positiivista palautetta töistäni, mutten oikein tiennyt miksi. Ajatus siitä, että tyytyväisyys omaan työhön täytyy löytyä muualta kuin muiden palautteesta ohjasi minut tutkimaan itseäni prosessissa. Muiden palaute toimii reflektiona ja perspektiivinä siihen, miten itse kokee onnistumisensa. Tähän päämäärään intuitiivisen tekemisen tutkiminen toimi minulle hyvin, sillä intuitiivinen tekeminen vaatii sen, että ainakin hetkellisesti luottaa siihen mikä tuntuu oikealta tehdä, jonka jälkeen pyrkii avaamaan sen itselleen, reflektoiden sitä aiempimpiin kokemuksiin. Vaatteiden ollessa minulle keino itse ilmaisuun, ne ovat myös väylä itsetutkiskeluun. Se on tällä hetkellä yksi mielenkiintoisimmista asioista, mitä voi mielestäni opiskella.

Nyt jälkikäteen, pienen tauon jälkeen, alan näkemään mallistossani sellaista kauneutta, jota myös taustatutkimukseni hain. Visuaalisen miellyttävyyden lisäksi tämä kauneus kostuu minulle ajatuksista, jotka malliston takana ovat. Kauniita niistä minulle tekee tarkoitus tehdä toisille hyvää ja rohkeus pyrkiä muiden lisäksi laajentamaan myös omaa tapaani lähestyä vaatteita. Mielestäni mallistostani on nähtävissä positiivisuutta, jonka toivon välittyvän myös muille. Jotenkin uskon että tämä on mallisto, jota tulen katsomaan myöhemmin ja ajattelemaan, että onpa hieno mallisto, ja siksi se on minusta aika siisti.

41.

kuvat: Maria Korkeila
malli: Eeli Saaristo

42. Näytös17, kuvat Guillaume Roujas

43. kuvat: Diana Luganski

44. kuva: Meri Karhu

45.kuvat: Maria Korkeila

7. Lähteet

Viittaukset:

viite 1 kuva 12 oikealla: Glen Docherty, Skotlanti, lähde: <https://www.young-enterprise.org.uk/blog/2013/12/08/young-enterprise-regenerates-the-scottish-highlands/> nähty sivulla 14.8.2017

viite 2 kuva 13 : sama kuva muokattu Photoshopissa Underworld Live; EVERYTHING; EVERYTHING, dvd promo, v. 1998-1999, Beaucoup Fish –world tour, video taltiointi

viite 3 Underwolrd – drumnobasswithmyheadman – Mini Documentary, 2014, part 1, chapter three, kohta 4:30min <https://www.youtube.com/watch?v=GE517grd-jE>

viite 4 Trance music, ”A trance refers to a state of hypnotism and heightened consciousness. This is portrayed in trance music by the mixing of layers with distinctly foreshadowed build-up and release” lähde: https://en.wikipedia.org/wiki/Trance_music

viite 5 Underworld, Dark Train, kohta 6:02min, 1994, alkuperäinen lyhyt versio albumilta *drumnobasswithmyheadman* <https://www.youtube.com/watch?v=OUuV7nOWGM8>

Kuvat:

kuva 1 kuvakaappaus Underwordlin Dark Train -kappaleen musiikkivideosta, <https://www.youtube.com/watch?v=OUuV7nOWGM8>

kuva2 kuva taustatutkimus-kirjasta, Glen Docherty, Skotlanti alkuperäinen kuva: <https://www.young-enterprise.org.uk/blog/2013/12/08/young-enterprise-regenerates-the-scottish-highlands/>, nähty sivulla 14.08.2017

kuva 3 kuvia taustatutkimuskirjasta, edessä alhaalla: kuvakaappaus Underworldin muviikkivideosta Born Slippy (Nuxx), video: Graham Wood, <https://www.youtube.com/watch?v=Nf4uiRr78dU>, edessä ylhäällä: muokattu kuva postikortista Newtonmore - Glen Banchor lähde: <https://www.flickr.com/photos/striderv/sets/72157606481862856/>

kuva 4 vasen ylä: Scottish highlands,lähde: <http://www.goscotlandtours.com/rabbies/scotland-tours/scottish-highlands-tour.html>, nähty sivulla 14.08.2017
vasen ala: Inspiral carpets, This Is How It Feels -kappaleen video, <https://www.youtube.com/watch?v=J-fX0UbpZls>, oikea: Thom Yorke

kuva 5 kuvia taustatutkimuskirjasta, ylhäällä muokattu kuva Radionheadin No Surprises-kappaleen musiikkivideosta, <https://www.youtube.com/watch?v=u5CVsCnxyXg> alhaalla muokattu kuva Underworldin Born Slippy (Nuxx) -kappaleen musiikkivideosta, video Graham Wood, https://www.youtube.com/watch?v=XiMrrleH_hI oikealla

kuva 6 ajatuskartta malliston aiheista projektin loppupuolella

7, 8 isän paita

9, 10 Glen Docherty, Skotlanti
kuva: <https://www.young-enterprise.org.uk/blog/2013/12/08/young-enterprise-regenerates-the-scottish-highlands/>, sivulla 14.08.2017

11-19 kuvakaappauksia Underworldin musiikkivideoista Born Slippy (Nuxx), Rez sekä Dark and Long (dark train) https://www.youtube.com/watch?v=XiMrrleH_hI
<https://www.youtube.com/watch?v=F6Y7lcvubhU>
<https://www.youtube.com/watch?v=XxeN56g2U3k>

kuva20 kuvakaappaus Underworldin Rez-kappaleen musiikkivideosta, ohjaus John Warwicker, lähde: <https://www.youtube.com/watch?v=F6Y7lcvubhU>

kuva21 kuvakaappaus haastattelusta Underworld - dubnobasswithmyheadman - mini documentary (Part 1), kohta 3:50min lähde: <https://www.youtube.com/watch?v=GE517grd-jE&t=230s>

kuva24 materiaallikokeiluja farkulle

kuva25 kuvakaappauksia Underworldin musiikkivideosta Dark Train, <https://www.youtube.com/watch?v=OUuV7nOWGM8>

26,27 kuvia mallistoprosessista

kuva28 protosovituksista

29-32 kuvia materiaalien työstämisestä

33-39 kuvat alun perin Guillaume Roujas

kuva40 mallisto sovitukset

kuva41 sivujen 40-57 kuvat: Maria Korkeila, malli: Eeli Saaristo

kuva42 kuvat Näytös17:sta, kuvat Guillaume Roujas

kuva43 kuvat: Diana Luganski

kuva44 Meri Karhu

kuva45 kuvat: Maria Korkeila

Linkit lähteisiin:

<http://www.goscotlandtours.com/rabbies/scotland-tours/scottish-highlands-tour.html>

<https://www.flickr.com/photos/striderv/sets/72157606481862856/>

Underworld Live; EVERYTHING; EVERYTHING, dvd promo, v.
1998-1999, Beaucoup Fish –world tour, video taltiointi

<https://www.young-enterprise.org.uk/blog/2013/12/08/young-enterprise-regenerates-the-scottish-highlands/>

<https://www.youtube.com/watch?v=GE517grd-jE>
<https://www.youtube.com/watch?v=OUuV7nOWGM8>
<https://www.youtube.com/watch?v=Nf4uiRr78dU>
<https://www.youtubecom/watch?v=J-fX0UbpZls>
<https://www.youtube.com/watch?v=u5CVsCnxyXg>
<https://www.youtube.com/watch?v=F6Y7lcvubhU>
<https://www.youtube.com/watch?v=GE517grd-jE&t=230s>

Vilma Kantanen

Muodin pääaine
Taiteen kandidaatin opinnäyte

Aalto-yliopisto
Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu
Muotoilun laitos

syksy 2017

